

OŚRODEK DOKUMENTACJI
ZABYTKÓW W WARSZAWIE
Karta Ewidencyjna Zabytków
Architektury i Budownictwa

A B C D E F G H I J K L Ł M N O P R S T U V W X Y Z

8300
WIELKOPOLSKIE

1. Obiekt

DOM

2. Czas powstania

k. XVIII w.,
2. poł. XIX w.

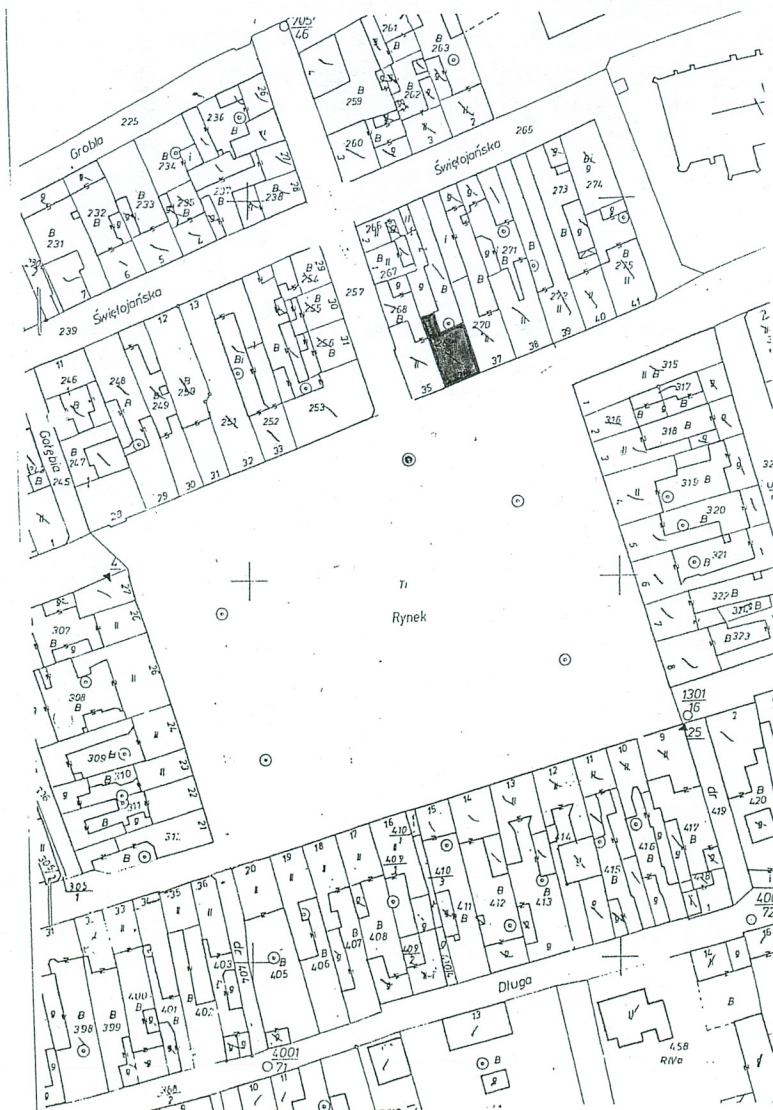
3. Miejscowość

L W Ó W E K

Zdjęcia, plan sytuacyjny, rzuty

1.

4. Adres

Rynek 36,
64-310 Lwówek
dz. nr 269

nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

województwo wielkopolskie
powiat Nowy Tomyśl
gmina Lwówek

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Lwów (do XVI w.)
Neustadt b/ Graetz (niem. XVIII/XIX w.)
Neustadt b/ Pinne (niem. XIX/XX w.)

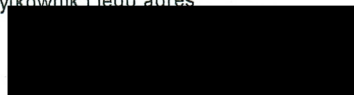
7. Przynależność administracyjna przed 1999 r

województwo poznańskie
gmina Lwówek

8. Właściciel i jego adres

9. Użytkownik i jego adres

10. Rejestr zabytków

Nr 1620/A

dec. arb

data 17. września 1974 r.

12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu

Najstarsza znana historia własności budynku sięga 1874, kiedy w aktach budowlanych wymieniony został jako właściciel Roman Guttische. Ponownie pojawił się on jeszcze w 1879 r.. Od 1884 r. zaczął pojawiać się w dokumentach A. Hoffmann, kupiec. W 1898 r. dobudował niewielką, parterową oficynę wzdłuż zachodniego brzegu parceli, przy budynku głównym. Hoffmann wymieniany był jeszcze w 1910 r., kiedy czynił przymiarki do przebudowy fasady w parterze. Po Hoffmannie właścicielem działki został Bolesław Tomasziewicz, mistrz fryzjerski. W 1928 r. Tomasziewicz podjął się przebudowy przejazdu prowadzącego na tył parceli, zaś w 1933 r. dokonał niewielkiej zmiany w fasadzie zmieniając okno wystawowe na zwykłe. Rodzina Tomasziewiczów posiadała dom w Rynku do lat 70-tych. Wówczas sprzedali go [REDAKOWANE]

Historia budynku sięga z pewnością XVIII w., na co wskazuje konstrukcja sklepień piwnicy oraz istnienie w tylnym trakcie sklepionego kolebkowo pomieszczenia usytuowanego w wielkim kominie, coś na kształt czarnej kuchni. Jest to zapewne pozostałość po wielkim pożarze, jaki strawił północną i wschodnią część starego miasta w 1813 r., a który wybuchł w okolicach dzisiejszej ul. Świętojańskiej wśród drewnianej zabudowy, jaka niemal w całości pokrywała miasto. Wątpliwe jest, aby tego typu rozwiązania powstały już w XIX wieku- ze względu na archaiczną w gruncie rzeczy konstrukcję, nawet jak na Lwówek traciłoby to mocnym anachronizmem.

Obecny budynek pochodzi z 1. poł. XIX w., na co wskazuje dyspozycja poszczególnych pomieszczeń i charakterystyczny układ z przelotową sienią wzdłuż jednego z boków. Współczesny wygląd fasady jest skutkiem zmiany układu otworów drzwiowych i okiennych poczynionej przed I. wojną światową oraz wymiany okien drugiej kondygnacji w okresie Polski Ludowej, pod k. lat 70-tych XX w.. Na początku ubiegłego wieku otwory wejściowe znajdowały się w skrajnych osiach budynku, a na piętrze były tradycyjne okna o podziale krzyżowym. Obecnie na piętrze istnieją cztery współosiowe okna dwuskrzydłowe z szerokimi podokiennikami sugerującymi istnienie pierwotnie obramień okiennych. Na poddaszu, w ścianach szczytowych widnieją ślady wcześniejszego przebiegu krawędzi połaci dachowych.

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, dach, wnętrze, wyposażenie, instalacje)

SYTUACJA: Lwówek położony jest ok. 50 km na zachód od Poznania, przy międzynarodowej trasie wiodącej z Warszawy przez Poznań do Berlina, na odcinku łączącym Pniewy (od strony północno-wschodniej, z Nowym Tomysłem (od południowego zachodu). Budynek usytuowany jest w zabudowie przyrynkowej osadzonej na planie zbliżonym do prostokąta, którego krótsza oś przebiega z pn-zach na pd-wsch. Znajduje się w pierzei północnej, na 2. działce na wschód od narożnika Rynku z ul. Powstańców Wlkp., która dochodzą do pierzei Rynku od północy dzieli ją na dwie nierówne części. Budynek w zabudowie ciągłej, kalenicowy w stosunku do placu rynkowego.

MATERIAŁ, KONSTRUKCJA, TECHNIKA: Budynek murowany, ceglany oraz wzniesiony w konstrukcji szachulcowej z wypełnieniem ceglany, posadowiony na fundamencie kamienno-ceglany, tynkowany. Podpiwniczony częściowo (wschodnia część). W piwnicy ściany i sklepienie murowane, ceglane z wykorzystaniem kamienia polnego oraz kolebkowego sklepienia. Więźba dachowa drewniana, jętkowo-płatwiowa, pokryta eternitem. Stropy drewniane, belkowe z podsufitką. Podłogi drewniane, deskowe pokryte wykładziną dywanową i PCV. Posadzka w piwnicy cementowa. Schody wewnętrzne drewniane, policzkowe zabiegowe. Do piwnicy- jednobiegowe, betonowe. Schody zewnętrzne jednobiegowe wykonane z bloków granitowych. Okna drewniane, skrzynkowe, dwuskrzydłowe i z podziałem krzyżowym oraz drewniane wystawowe. Drzwi drewniane, płycinowe, jedno i dwuskrzydłowe oraz częściowo przeszkłone; zewnętrzne z nadświetlami. W jednym z przyrynkowych pomieszczeń znajduje się żeliwna, kanelurowana kolumna z kompozytową głowicą.

RZUT: Budynek na planie prostokąta o stosunku boków ok. 2:3 z dostawioną w późniejszym okresie przy północno-zachodnim narożu prostokątną oficyną. Budynek jest dwutraktowy z sienią przelotową usytuowaną wzdłuż wschodniej ściany domu, komunikującą wejście główne z Rynku z tylnym podwórzem. W trakcie południowym, od strony Rynku, dwa sąsiadujące ze sobą pomieszczenia połączone ze sobą szerokim otwarcie, wynikającym z potrzeb handlowo-wystawienniczych. Pomieszczenie większe, położone po zachodniej stronie wsparte jest na centralnie umieszczonej kolumnie. W drugim trakcie układ wnętrz jest w zasadzie lustrzanym odbiciem wyżej opisanego., z tym że w węższym pomieszczeniu występuje dodatkowe skomplikowanie planu: znajduje się tam prostokątne, sklepienie kolebką, pomieszczenie oraz pokój z wyjściem z piwnicy rozdzielone biegiem klatki schodowej dostępnej z sieni.

BRYŁA: Nieskomplikowana, dwukondygnacyjna, prostopadłościenna bryła nakryta dwuspadowym dachem c kalenicowym ustawieniu względem Rynku. W przyziemiu nieznacznie zaakcentowany odsadzką ceglany cokół

ELEWACJE: Fasada (elewacja południowa): dwukondygnacyjna, czteroosiowa, na nieznacznie wysuniętych przed lico ściany ceglany cokoł; w parterze zestawienie otworów w układzie okno- drzwi- okno- drzwi poczynawszy od zachodu, z tym że okno zachodnie jest oknem o charakterze witrynowym, opuszczone niema do wysokości cokołu, okno pomiędzy drzwiami to tradycyjne okno o podziale skrzydłowym; parter od piętra oddziela skromna, z delikatnym profilowaniem, listwa międzykondygnacyjna; na piętrze cztery współosiowe okna dwuskrzydłowe z szerokimi podokiennikami sugerującymi istnienie obramień okiennych.

WNĘTRZE: Budynek o wyraźnie zachowanym układzie pomieszczeń z charakterystycznym sklepieniem kolebką pomieszczeniem w obrysie potężnego komina, klatką schodową dostępną z przelotowej sieni biegnącej wzdłuż jednej ze ścian bocznych domu- charakterystycznym dla pewnej grupy we Lwówku powstałych w pierwszej poł. XIX w..

WYPOSAŻENIE: żeliwna, kanelurowana kolumna z kompozytową głowicą, fragmenty danej płytowe boazerii w pokojach przyrynkowych;

INSTALACJE: elektryczna, c.o., telefoniczna, odgromowa, wod-kan

14. Kubatura 1.560 m³	15. Powierzchnia użytkowa 450 m²	16. Przeznaczenie pierwotne mieszkalne	17. Użytkowanie obecne mieszkalne
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja • k. lat 70-tych modernizacja budynku (m. in. wymiana okien, renowacja elewacji, wymiana pokrycia dachowego)		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) Budynek w fatalnym stanie technicznym. W piwnicach panuje wilgoć. Cegły ścian piwnicznych i sklepień miejscami rozsypują się w rękach, Rozległe powierzchnie muru posiadają wykwity solne. W kolebce sklepiennej miejscowo brakuje cegieł. W łączeniu pomiędzy fasadą a ścianami piwnicy widoczne jest szerokie rozspojenie w wyniku odchylana się ściany od pionu. Ugięte stropy pomiędzy kondygnacjami. Na poddaszu liczne miejsca porażenia więźby dachowej przez drewnojady oraz osłabione niektóre węzły konstrukcyjne.	
20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie budynek wymaga remontu kapitalnego			

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

Akta budowlane parceli- Urząd Miasta i Gminy Lwówek

22. Bibliografia

Jolanta Goszczyńska, Lwówek. Studium urbanistyczno-architektoniczne miasta, Poznań, 1992

23. Źródła ikonograficzne i fotografie (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

widokówki z pocz. XX w.- zbiory Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu, Dział Ikonografii

24. Uwagi różne

25.

Opracował: **Wiesław Biegański**, wrzesień 2003

Tekst: **Wiesław Biegański**

Plany, rysunki:..... **Wiesław Biegański**

Zdjęcia: **Wiesław Biegański**

Miejsce przechowywania negatywów: WO SOZ Poznań

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego.

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (data, nazwisko wypełniającego)

27. Załączniki

wkładki nr 1- **3**

1. Miejscowość	LWÓWEK	5. Obiekt (nazwa jak w karcie)		6. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)	
2. Gmina	LWÓWEK	DOM			
3. Powiat	Nowy Tomyśl	Rynek 36			
4. Województwo	wielkopolskie			materiał ilustracyjny, fotografie, rzut przyziemia	

2.

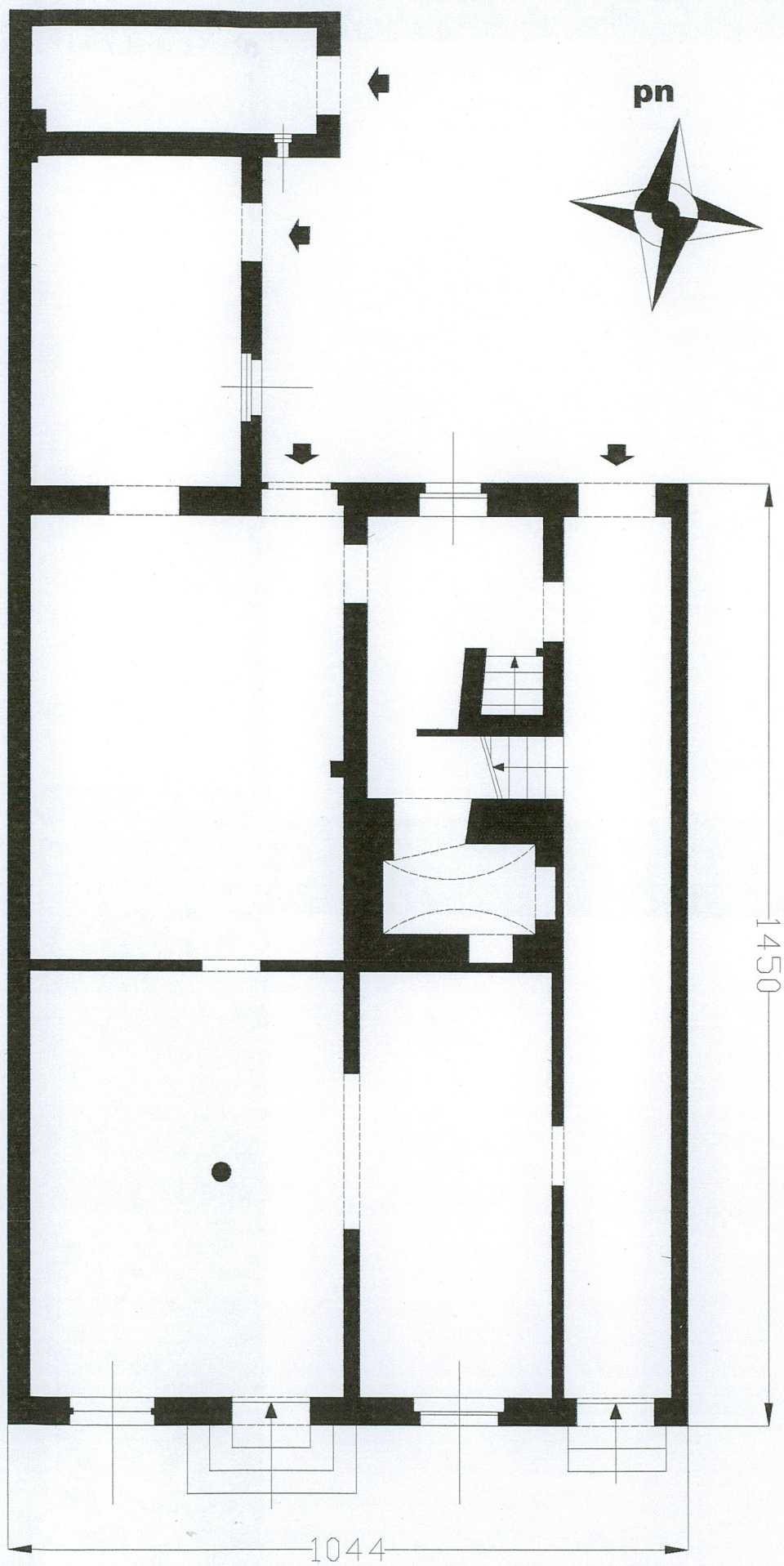

3.

Wkładkę założył: **Wiesław Biegański, wrzesień 2003**
Miejsce przechowywania negatywów: WO SOZ Poznań

Rynek 36 Spis ilustracji:

1. elewacja od strony Rynku (fasada)
2. widok budynku od strony podwórza
3. boazeria w pomieszczeniu w trakcie przyrynkowym
4. żeliwna kolumna w przednim traktie parteru (przyrynkowym)
5. poddasze- widok na konstrukcję dachową i komin
6. komora piwniczna- sklepienie
7. komora piwniczna- zbliżenie na konstrukcję ścian
8. przykład zachowania konstrukcyjnych węzłów więźby dachowej
9. poddasze- szczyt zachodni budynku
10. plan sytuacyjny parceli z k. XIX w.
11. projekt zmiany elewacji przyrynkowej z pocz. XX w.
12. widokówka z 1901 r. z widokiem na północną pierzeję Rynku
13. widok na odspojenie fasady poprzez okienko piwniczne od zewnątrz
14. pruska mapa sztabowa z 1940 r.

0 500
cm
 $h \approx 12m$

1. Miejscowość	LWÓWEK	5. Obiekt (nazwa jak w karcie)	6. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
2. Gmina	LWÓWEK	DOM	
3. Powiat	Nowy Tomysł	Rynek 36	materiał ilustracyjny
4. Województwo	wielkopolskie		

4.

Wkładkę założył: Wiesław Biegański, wrzesień 2003
Miejsce przechowywania negatywów: WO SOZ Poznań

5.

C. 7.

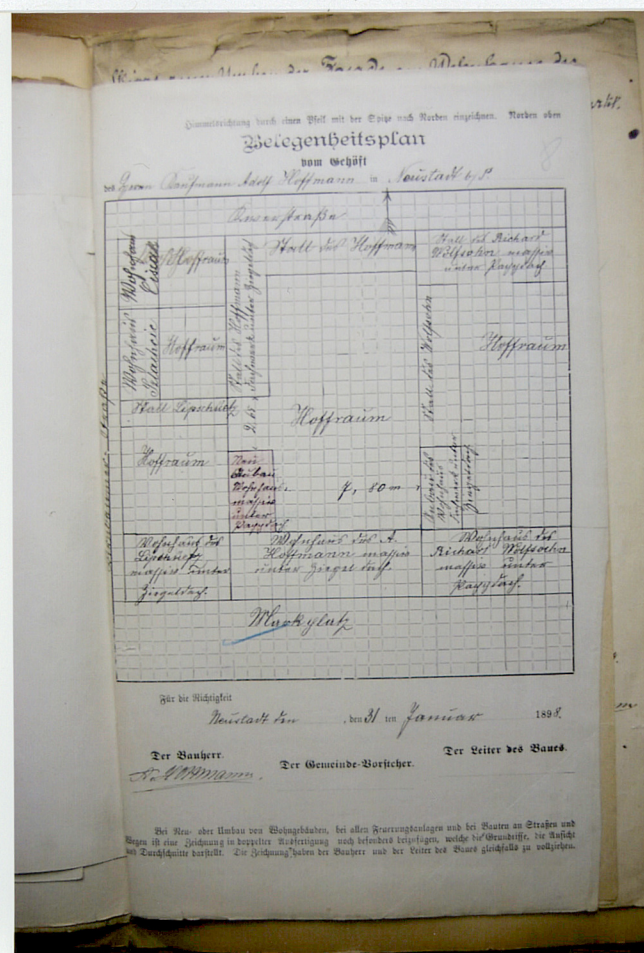
9. 8.

1. Miejscowość	LWÓWEK	5. Obiekt (nazwa jak w karcie)	6. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
2. Gmina	LWÓWEK	DOM	
3. Powiat	Nowy Tomysł	Rynek 36	materiał ilustracyjny
4. Województwo	wielkopolskie		

9.

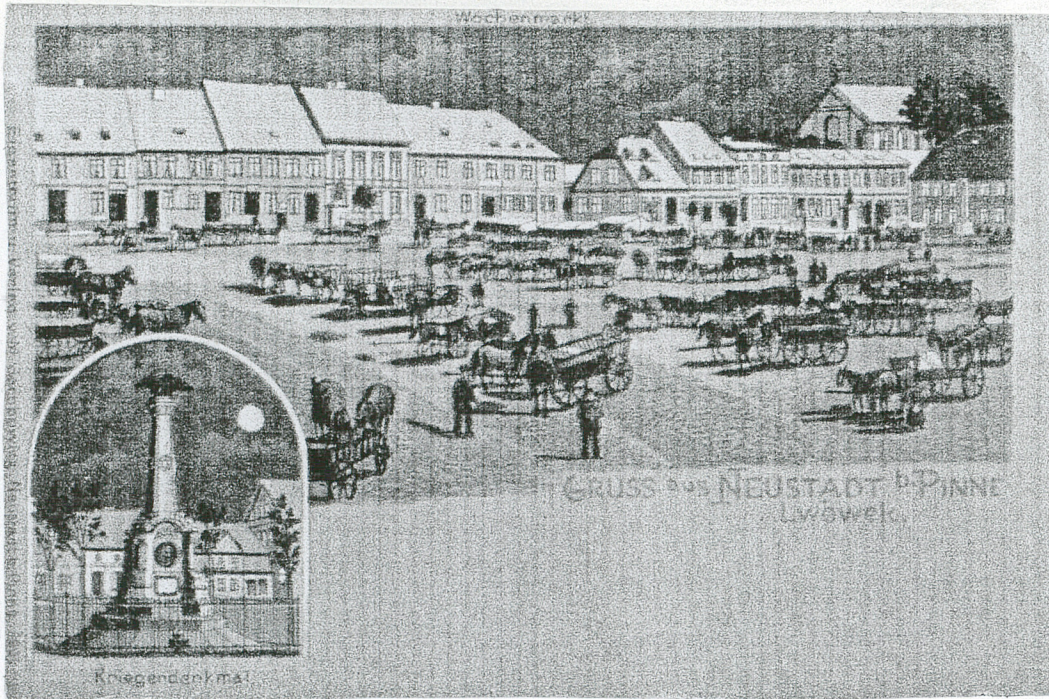

10.

M.

13.

12.

14.

